

Branko Tošović (Grac)

**Snežana Milojević. ZAKON ZEMLJE.
Novi Sad: Akademska knjiga, 2019. 129 s.**

Rukopis knjige ZAKON ZEMLJE ima 129 strana i sastoji se od sljedećih dijelova: Predgovor (2–7), Ženski likovi u romanu NA DRINI ČUPRIJA (8–19), Gospoda fon Miterer kao pandan zatvaranja čaršije u TRAVNIČKOJ HRONICI (20–36), Nekanonizovana drugost u romanu GOSPODICA (37–48), Žena u pripovestima nepouzdatih pripovedača PROKLETE AVLIJE (49–61), Paraliza sna, susret s demonom ili dekonstrukcija žanra u priči ŽENA OD SLONOVE KOSTI (63–72), Fenomen žene u svetlu dihotomije moć i nemoć, mladost i starost (73–85), JELENA ŽENA KOJE NEMA i jezo-vito u književnosti (85–97), Intertekstualno čitanje Andrićeve priče KNEZ S TUŽNIM OČIMA (98–109), BAJRON U SINTRI i teorija mogućih svetova (110–125), Bibliografska napomena (125–126), Biografija (127–128).¹ Kao što se vidi, istraživački korpus čine četiri romana i četiri pripovijetke.

Knjige predstavlja zbirku radova objavljenih u zbornicima i časopisima. Polovina članaka nastala je u okviru međunarodnog naučno-istraživačkog projekta „Andrić Initiative: Ivo Andrić u evropskom kontekstu“ (Grac, 2007–) u periodu od 2013. do 2017: *Ženski likovi u romanu NA DRINI ČUPRIJA* (2013), *Gospoda fon Miterer kao pandan zatvaranja čaršije u TRAVNIČKOJ HRONICI* (2014), *Žena u pripovestima nepouzdatih pripovedača PROKLETE AVLIJE* (2015), *BAJRON U SINTRI i teorija mogućih svetova* (2016), *Nekanonizovana drugost u romanu GOSPODICA* (2017). Svi su radovi kompoziciono locirani u prvoj polovini knjige (jedan iza drugog) izuzev teksta *BAJRON U SINTRI i teorija mogućih svetova* koji dolazi posljednji. Kao urednik zbornika pet tih priloga pozitivno sam valorizovano. Ostala četiri objavljena su u dva broja SVESKI Zadužbine I. Andrića (Beograd, 2014, 2017) te u zbornicima NAUKA I SLOBODA (Pale, 2015) i KOMUNIKACIJA, KULTURA KREACIJA (Arad, 2015).

Centralni problem istraživanja Snežane Milojević jeste žena, i to u četiri romana i dvije pripovijetke, dok je u druge dvije (BAJRON U SINTRI, KNEZ S TUŽNIM OČIMA) ova tema manje zastupljena. Autorka argumentovano, široko i uvjerljivo analizira Andrićeve junakinje, što predstavlja važan prilog tumačenju ovoga motiva, koji je jedan od najdominantnijih u pišćevom stvaralaštvu. Naslov knjige

¹ U Sadržaju na kraju rukopisa pogrešno je na nekoliko mjesta naveden broj strana. Na str. 15 stoji *Bibliografska napomena*, a u Sadržaju *Biografske napomene*.

ZAKONI ZEMLJE slabo upućuje na tu dominantu temu, stoga bi bilo dobro da autorka razmisli i o drugim rješenjima. Knjiga je dobro stukturirana, analiza je potkrijepljena širokom tekstualnom građom. Korišćena literatura navodi se u fusnotama pa se samo analitički može prosuditi njena vrijednost. Stoga bi bilo svrsishodno da se na kraju knjige objavi njen spisak. Takođe bi bilo neophodno da se sačini predmetni i imenski registar, koji su u monografskim književnim istraživanjima i izdanjima sličnog tipa bitna komponenta. U Bibliografskim napomenama za članske objavljene u zbornicima trebalo bi navesti ko je urednik (ni za jednu takvu jedinicu to nije urađeno). Sedam radova završavaju se dijelom naslovljenim *Sinteza*, dok u tri teksta (u analizi zasnovanoj na romanima NA DRINI ČUPRIJA, GOSPOĐICA, KNEZ S TUŽNIM OČIMA) ona nedostaje, što bi bilo dobro dodati. Taj je segment relevantan ne samo za pojedine radove nego za čitavu knjigu. Nedostaje zaključak na osnovu koga bi se mogla dobiti konkretna predstava o svih devet pojedinačnih analiza.

Istraživanje Snežane Milojević predstavlja značajan doprinos tumačenju Andrićeve junakinja. Stoga zavređuje da se objaviti (uz predložene izmjene).

Branko Tošović (em.)
Institut für Slawistik
Karl-Franzens-Universität Graz
branko.tosovic@uni-graz.at